

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Molnár Sándor ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Pintér Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés és más iránt** a Bács-Kiskun Megyei Bíróságnál 7.G.40.195/2007. szám alatt indult és a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.510/2010/6. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.510/2010/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 900.000 (Kilencszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget és az államnak, az adóhatóság felhívására 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes, valamint a korábban a perben I.r. alperesként részt vett, majd felszámolás folytán megszűnt D Kft. (a továbbiakban: volt I.r. alperes) 2002. június 25-én adásvételi szerződést kötöttek, amellyel a felperes átruházta a volt I.r. alperesre a tulajdonában álló 488.940 liter tokaji furmint minőségi száraz

fehér bor tulajdonjogát. A volt I.r. alperes a felperes tudtával a bor közraktárba helyezése és a közraktári áru elzálogosítása mellett felvett zálogkölcsönből kívánta a vételárat részben kifizetni. Az áru tárolásához szükséges raktárhelyiséget a volt I.r. alperes adta bérbe az alperesnek, egyben a volt I.r. alperes vállalta az áru kezelését, valamint a minőségének megőrzését.

2002. július 1-én a volt I.r. alperes mint letevő és az alperes közraktározási szerződést kötöttek a fenti bormennyiség művi tárolására, az alperes 12 db közraktári jegyet állított ki. Az alperes a közraktárban elhelyezett árura 34.225.800 Ft összegű zálogkölcsönt nyújtott a letevőnek, a letevő a közraktári jegyek zálogjegyét az alperesre forgatta. A volt I.r. alperes a vételárat a felperesnek nem fizette meg, abból 16.000.000 Ft egyéb módon megtérült miután a felperes a 16.000.000 Ft-ot a zálogkölcsön törlesztése végett az alperesnek átadta.

A felperes és a volt I.r. alperes az adásvételi szerződést 2002. július 17-én felbontották, és a volt I.r. alperes a kölcsönt és annak járulékait az alperesnek nem fizette vissza. Ezért az alperes a kölcsönszerződést 2002. november 11-én azonnali hatállyal felmondta és felhívta a volt I.r. alperest tartozása megfizetésére, majd ennek eredménytelensége folytán 2002. december 19-ére, illetve 2003. február 21-ére kitűzte az áru árverési értékesítésének napját. Az alperes a közraktári árut értékesíteni nem tudta, mert a közraktári jegyeket zár alá vették, majd az elsőfokú bíróság ideiglenes intézkedésként elrendelte annak a felperes telephelyére való átszállítását és a felperes általi kezelését. A borkészletnek a felperes telephelyére történő átszállítására 2003. február 24-én és február 25-én került sor.

A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a volt I.r. alperes és az alperes között a közraktározási szerződés nem jött létre; másodsorban, hogy a szerződés semmis, továbbá hogy a bor tulajdonjoga őt illeti meg és kérte kötelezni az alperest a bor kiadására, valamint annak minőségromlása miatt kártérítés fizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az első fokon eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság a G.40.023/2003/28. számú részítéletében a közraktározási szerződés létre nem jöttének és semmisségének megállapítása miatti keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes és a volt I.r. alperes között létrejött adásvételi szerződés felbontása folytán a közraktárban elhelyezett bor tulajdonjoga a felperest illeti meg, egyben kötelezte a felperest, hogy fizessen meg jelen per alperesének zálogkölcsön címén 20.587.704 Ft-ot, annak kamatait és a perköltséget.

A Szegedi Ítéltábla részítélettel a fenti rendelkezést megváltoztatta és megállapította, hogy a volt I.r. alperes és az

alperes között a közraktározási szerződés nem jött létre, egyéb intézkedéseit hatályon kívül helyezte, illetőleg mellőzte.

A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.I.30.061/2004/10. számú részítéletével a másodfokú részítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság részítéletének azt a rendelkezését, amely a közraktározási szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti keresetet elutasította helybenhagyta, azt meghaladóan a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság az új eljárásban hozott ítéletével az elsőfokú bíróság részítéletének a másodfokon még el nem bírált rendelkezéseit részben megváltoztatta, a részítéletnek a felperest 20.587.704 Ft-ban és járulékaiban marasztaló rendelkezését, valamint egyéb nem releváns rendelkezéseket mellőzött, egyebekben helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság az alperes felülvizsgálati kérelme folytán hozott Gfv.IX.30.140/2007/7. számú részítéletében a másodfokú bíróság új részítéletének felülvizsgálattal érintett részét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletének a felperest 20.587.704 Ft-ban és járulékaiban marasztaló rendelkezéseit helybenhagyta. Ez utóbbi döntéssel a felperes kártérítés megfizetésére irányuló keresetét meghaladó további kereseti kérelmei jogerősen elbírálásra kerültek.

A felperes a módosított keresetében kártérítés címén 42.594.790 Ft tőke, ennek 2003. február 25-től járó késedelmi kamata, valamint a perköltségek megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Előadta, hogy a minőségi bor a szakszerűtlen kezelés következtében közfogyasztásra alkalmatlanná vált, továbbá, hogy a letett mennyiségből csupán 487.400 liter kapott vissza, 1540 literrel kevesebbet a letett mennyiségnél. A visszakapott bormennyiséget utóbb házassítással fogyasztásra alkalmassá tette és értékesítette, viszont az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában elérhető 125 Ft/liter vételár helyett csupán 81,57 Ft/liter vételárat ért el az értékesítés során, az így számított értékvesztése 21.167.782 Ft; a házassításhoz felhasznált javító bor literenkénti 162 Ft vételára helyett 81,57 Ft/liter vételárat tudott elérni, az így keletkezett értékvesztése 19.680.818 Ft; a művelet munkabér költsége 128.000 Ft, a szűréshez felhasznált anyag vételára 1.464.190 Ft, a mennyiségi hiány miatt keletkezett kára 154.000 Ft. Mindösszesen 42.594.790 Ft kára keletkezett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Azzal védekezett, hogy a kár a letevő felróható magatartása miatt következett be, ezért a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (Ktv.) 22. §-a /1/ bekezdésének d) pontja szerint mentesül a kártérítési kötelezettség alól. Hivatkozott arra, hogy a bekövetkezett kárért a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése szerint sem terheli felelősség, mert úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt. A felperes 2003. február 24-én a

borkészletet annak ellenére szállította el, hogy a közraktári jegyek nem voltak a birtokában. Az Országos Borminősítő Intézet (OBI) a raktározás alatt két alkalommal vett hatósági mintát, amelynek vizsgálati eredménye a borkészlet megfelelő minőségét és tételazonosságát bizonyította. Előadta, hogy az áru végleges elszállításkor szakszerű mintavétel nem történt, és vitatta az alperes előadását, miszerint fogyasztásra alkalmatlan bort kapott volna vissza. Végül utalt arra, hogy mint felelős őrző, illetőleg mint a kézi zálog birtokosa sem kötelezhető kártérítés fizetésére.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság a 7.G.40.195/2007/88. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest 1.460.000 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

A Szegedi Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott Gf.III.30.510/2010/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az elsőfokú bírósággal ellentétben azt állapította meg, hogy a művi tárolás céljára használt pincehelyiséggel és a tároló edényekkel a letevővel 2002. június hó 28. napján kötött bérleti szerződés alapján 2003. április 28-ig a közraktár rendelkezett. Ez a bérleti szerződés előfeltétele volt a művi tárolásnak, tekintve, hogy a Ktv. 1. § /4/ bekezdése szerint művi tárolás a közraktár által bérelt raktárban történhet. A Ktv. 20. §-ának /2/ bekezdése értelmében a művi tárolás megkezdéséig a közraktár a bérelt raktárat birtokba veszi és a felügyeletét a közraktározás alatt biztosítja. A tároló helyet azonban a letevő választotta meg és a borkészletet ide tárolta be. A kártérítési igény tekintetében a másodfokú bíróság megítélése szerint nem a tároló hely és a tároló edények birtoklásának van jogi jelentősége, hanem annak a körülménynek, hogy az alperes mint közraktár terhére jogszabály előírt-e árukezelési kötelezettséget, avagy a közraktári szerződésben, illetőleg az ahhoz kapcsolódó egyéb szerződésekben vállalt-e a közraktár ilyen kötelezettséget. A másodfokú bíróság is elfogadta az elsőfokú bíróság megállapítását, miszerint a közraktározott bor minőségének megóvásához szükséges árukezelést nem az alperes végezte. Kifejtette, hogy a Ktv. 14. és 19. §-a alapján a közraktár egyik fő kötelezettsége az áru időleges megőrzése és megóvása a mennyiségi és minőségi változásoktól. A Ktv. a közraktár számára viszont nem ír elő általános kötelezettséget az áru kezelésére. A Legfelsőbb Bíróság a Gfv.I.30.061/2004./10. számú ítéletében a perbeli közraktári szerződés kötelező tartalmi elemeit vizsgálva, arra a következtetésre jutott, hogy a közraktári szerződés az annak részét képező Üzletszabályzattal, árukezelési melléklettel és az ezekkel összhangban álló 2002. június 28-án kötött raktárbérleti szerződéssel és a mellékletét képező letevői kötelezettség-vállalói

nyilatkozattal együtt tartalmazta az árukezelési szabályokat. Az Üzletszabályzat mellékletét képező Áruminősítési Szabályzat 2. pontja értelmében a művi tárolás alatt az áru minőségének megóvása, a minőség megóváshoz szükséges árukezelések elvégzése a letevő feladata és felelőssége. A szakértelmet igénylő munkálatokat a szakértelemmel rendelkező letevő volt köteles elvégezni az áru kezelésére vonatkozó technológiai szabványoknak megfelelően. A borkészlet minőségének megóvásához szükséges munkálatokat tehát nem az alperes, hanem az áru letevője volt köteles ellátni. Tény, hogy a közraktárba vétel időpontjában a borkészlet évjáratának megfelelő és fogyasztható állapotban volt, 2003. januárjában a felek jelenlétében, februárban a jövedéki hatóság munkatársainak részvételével mintavételre került sor és annak vizsgálatának eredményeképpen megállapítható volt, hogy az elszállításkor a bor a megengedett 210 mg/liter határértéket meghaladó kénessavat tartalmazott. Az ellenőrzési jegyzőkönyvek tartalma, valamint S S és D J-né tanuk vallomása alapján a másodfokú bíróság is elfogadta, hogy a közraktár a felügyeleti ellenőrzési kötelezettsége körében időszakonként felnyitotta a tároló helyet, biztosította a tároló hely tulajdonosa munkatársai részére a mintavételt és a bor kezelésének lehetőségét.

Megállapította, hogy a közraktári szerződés hatálya a borkészlet elszállítása időpontjában is fennállt, addig az alperes nem letéteményesként, hanem kézi zálog jogosultjaként tartotta birtokában az árut. Az áruról az alperes közraktári jegyeket állított ki, így a Ktv. rendelkezései kerülnek alkalmazásra, ezek szerint a letevő által tett egyoldalú felmondó nyilatkozat a közraktári szerződést nem szüntette meg.

Nem fogadta el a felperes előadását, miszerint az alperes az árukezelésre vonatkozó ellenőrzési és utasításadási kötelezettségét megszegte volna. Álláspontja szerint az alperes a vállalt kötelezettségének eleget tett, biztosította a tároló helyre a bejutás lehetőségét, jelen volt a mintavételkor.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése alapján sem állapítható meg, mivel a felperes nem bizonyított olyan, az alperesnek felróható jogellenes magatartást, amely okozati összefüggésben állna a kár bekövetkezésével. A raktárat és a kezelő személyzetet a letevő választotta meg, az ebből eredő kárigény vele szemben érvényesíthető. Az alperes egyébként a romlás veszélye miatt megkísérelte a Ktv. 19. és 33. §-a szerint az árukészlet árverési értékesítését, azt azonban a hatósági intézkedés, illetve a felperes magatartása megakadályozta.

Nem osztotta a felperes jogi álláspontját a vonatkozásban, hogy az alperes a 16.000.000 Ft kölcsönrészlet átvételét követően köteles lett volna a bormennyiség egy részének kiadására. Tekintve, hogy a felperes nem birtokolta a közraktári jegyek sem az áru, sem a zálogjegyét és a követelés összegét nem helyezte közraktári letétbe, az alperest az áru kiadásának kötelezettsége nem terhelte.

Nem volt köteles a közraktárban elhelyezett árut részben sem kiszolgáltatni, mivel hogy a zálogjog nem osztható, minden zálogtárgy az egész követelés biztosítását szolgálta.

Nem tulajdonított jogi jelentőséget annak a körülménynek sem, hogy a felperes az adásvételi szerződés felbontásával a közraktári szerződés megkötését követően visszaszerezte a közraktárban elhelyezett áru tulajdonjogát. A tulajdonjog visszaszerzése ugyanis nem érintette a borkészleten az alperes jóhiszeműen, ellenérték fejében szerzett zálogjogát.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak „megváltoztatását” és az alperes 42.974.790 Ft (helyesen 42.594.790 Ft) tőkében és 2003. február 1-től járó kamataiban való marasztalását kérte; másodlagosan kérte annak megállapítását, hogy a perbe hozott bormennyiségnek a közraktározás időtartama alatt kialakult állapotáért az alperest kártérítési felelősség terheli és egyben kérte „az elsőfokú bíróságot a kár összegének megállapítása iránti eljárás lefolytatására utasítani”; harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett „az eljárt bíróság” új eljárása és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Kifejtette a Legfelsőbb Bíróság határozatában rámutatott, hogy a művi közraktári szerződést kötő felek a Ktv. 16. §-ának /1/ bekezdése szerinti rendelkezésnek azáltal is eleget tesznek, ha az áru kezelésére vonatkozóan nem magában a közraktári szerződésben állapodnak meg, továbbá akkor is, ha a letett árut nem maga a közraktár kezeli, hanem annak kezelésével más személyt bíz meg. Ebből azonban nem következik, hogy más személyre telepített kezelési kötelezettség a letett áru megromlásáért való felelősség alól a közraktárat a törvény mentesítené. A közraktár a kártérítési felelősség alól nem mentesülhet azon az alapon, hogy más személyt, nevezetesen a letevőt bízta meg az áru kezelésével. A közraktár felelősségének vizsgálata körében azt kellett volna vizsgálni, hogy a közraktár megfelelő személyt választott-e ki a letevő személyében a perbeli száraz bor 9 hónapon át tartó kezelésére. Vizsgálni kellett volna, hogy a letevő rendelkezett-e azokkal a szakmai ismeretekkel, amelyek a perbeli bor mennyiségi és minőségi megőrzéséhez szükségesek, a közraktár ellátta-e megfelelő szakmai utasításokkal a letevőt, megtörtént-e a letevő munkájának érdemi ellenőrzése, ezek során a közraktár milyen konkrét szakmai utasításokkal látta el a letevőt, végül vizsgálat tárgyává kellett volna tenni, hogy a perbeli bormennyiség tárolására a közraktár által kiválasztott tároló helyiség, valamint a tároló tartályok megfelelőek voltak-e. Ezeknek a vizsgálatára azonban nem került sor.

Az alperesnek az utasítási, ellenőrzési kötelezettsége elmulasztására vonatkozóan dr. D B igazságügyi szakértő a kiegészítő szakértői véleményében pontos, részletes és egyértelmű

választ adott. Ugyanerre vonatkozóan a Kiskőrösi Városi Bíróság előtt folyamatban volt 1.B.143/2003., valamint a 6.B.336/2003. büntető ügy iratai is tartalmaztak megállapításokat.

Hivatkozott arra, hogy a letevő jövedéki engedélyét a jövedéki hatóság 2002. november 14-én azonnali hatállyal visszavonta, az erről szóló határozatot a jövedéki hatóság az alperessel is közölte. Ettől kezdődően a letevő formálisan sem kezelhette a bort, mivel jövedéki adóraktári engedéllyel nem rendelkezett. A letevő tehát 2002. november 25-én senkinek sem adhatott utasítást arra, hogy a bormennyiséghez bármilyen adalékanyagot is keverjen, holott bizonyított tény, hogy 2002. november 25-én a két tartályban elhelyezett borhoz palackos kéndioxidot keverték. Amikor a közraktár az jövedéki adóraktári engedély visszavonásáról tudomást szerzett, intézkednie kellett volna megfelelő szakértelmemmel és érvényes adóraktári engedéllyel rendelkező személynek a bor szakszerű kezelésével való megbízásáról. Ennek hiánya vezetett a közraktárban elhelyezett bor megromlásához.

Az ellenőrzési kötelezettség elmulasztását igazolják OBI minősítést tartalmazó közigazgatási határozatai. A közraktározott bor 2003. január 28-i mintavétellel történő vizsgálata során megállapították, hogy a maximális mértéket meghaladó kénessav tartalommal rendelkezik és ezért a forgalmazását megtiltották.

A kár bekövetkezésének időpontját azért határozta meg 2003. január 28-ában, mert az ekkor foganatosított szabályszerű mintavétel alapján vett minták vizsgálatai alapján mutatták ki először a bor hibáit.

Téves a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy a művi raktározás helyszínét és a kezelő személyzetet a letevő választotta meg.

Azt már a Legfelsőbb Bíróság is megállapította, miszerint nem kifogásolható, ha a közraktár a művi közraktárba tett áru kezelését nem maga végzi, hanem az áru mennyiségének és minőségének megőrzése érdekében más személlyel állapodik meg. A Ptk. 463. §-ának /2/ bekezdése értelmében azonban a kezelő személyének kiválasztásáért, utasításokkal való ellátásáért és ellenőrzéséért a közraktár felel. A letevőt, mint árukezelő személyt a közraktár választotta ki, így az utasításadási és ellenőrzési kötelezettsége a közraktárnak az általa kiválasztott letevővel szemben állt fenn. A közraktárnak már a 2002. augusztus 26-án foganatosított mintavétel alapján végzett laboratóriumi vizsgálatok eredményének ismeretében észlelnie kellett volna, hogy az egyik tartályban lévő bor kéndioxid tartalma csaknem elérte, a másik tartályé pedig megközelítette a jogszabályi felső határértéket. A kéndioxid tartalom növekedése még szembetűnőbb volt a 2002. december 19. napjára kitűzött első árverés érdekében vett és az OBI-val megvizsgáltatott minták eredményeinek tükrében. Az OBI a szakvéleményében megállapította, hogy a bor kénessav tartalma mindkét tároló edényben a megengedett érték felső határán van. Ehhez a vizsgálati eredményhez képest a 2003. január 28-i újabb mintavétel alapján elvégzett vizsgálat

szerint a kénessav tartalom jelentős mértékben megemelkedett, ez nem történhetett másként, minthogy 2002. november 25-ét követően is kén vegyületet adtak a borhoz. Az megállapítható volt, hogy a 2002. november 25-i ellenőrzésen a letevő már nem volt jelen, a kéndioxid borhoz való hozzáadására a közraktár adott utasítást. Arra vonatkozóan semmiféle adat nem állt rendelkezésre, hogy milyen mért analitikai és érzékszervi vizsgálati eredmények alapján jutott a közraktár arra a megfontolásra, hogy a jegyzőkönyvben írt mennyiségű palackos kéndioxid hozzáadása szükséges. Egyébként maga a közraktári szerződés 11.2 pontja akként rendelkezett, hogy a közraktár az áru őrzése során jogosult más személy közreműködését is igénybe venni, az igénybe vett személy úgy felel, mintha az áru őrzését maga látta volna el.

Téves a másodfokú ítélet azon jogi álláspontja, hogy a közraktári kötelezettségek teljesítését azért kell maradéktalannak tekinteni, mert a művi közraktári szerződés tartama alatt a kötelezettségek teljesítését, annak mikéntjét a felperes nem kifogásolta. A felperes ugyanis a művi közraktári szerződésnek nem volt alanya, a közraktár a raktárhelyiségbe be sem engedte.

Vitatta a jogerős ítéletnek a kézi zálogjog oszthatatlanságára vonatkozó jog álláspontját is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

..-.-.-.-.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság helyesen értelmezte a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.30.061/2004/10. számú ítéletében kifejtett jogi álláspontot. A Legfelsőbb Bíróság a hivatkozott ítéletében kifejtette, hogy az 1998. évi LVIII. törvénnyel módosított Ktv. 14. és 19. §-a szerint a közraktár egyik fő kötelezettsége az áru időleges megőrzése és megóvása a mennyiségi és minőségi változásoktól. A Ktv. a közraktár számára nem ír elő általános kötelezettséget az áru kezelésére, az áru kezelését a közraktári szerződésben írt módon kell biztosítani. Az eljáró bíróságoknak ezért azt kellett vizsgálniuk, hogy az alperes mint közraktár a közraktári szerződésben – az annak részét képező Üzletszabályzatban, valamint minden olyan okiratban, amelynek figyelembe vételéről az Üzletszabályzat rendelkezik – vállalt-e kezelési kötelezettséget. Az Üzletszabályzat mellékletét képező Áruminősítési Szabályzat szerint a művi tárolás alatt az áru minőségének megóvása, az ahhoz szükséges árukezelés elvégzése a

letevő feladata. A felek a kezelés módját a vonatkozó technológiai szabványokra utalással határozták meg, ami a kezelési munkálatok egyértelmű és elégséges meghatározása. Helytálló volt ezért a másodfokú bíróság jogi álláspontja, miszerint az alperest, mint közraktárat a letett áru tekintetében kezelési kötelezettség nem terhelte, és mert az ellenőrzési kötelezettségének azzal, hogy kezelés és minőség-ellenőrzés céljából a raktárba való bejutást biztosította, továbbá részt vett a mintavételeknél a Ktv. 22. §-a /1/ bekezdésének d) pontja szerint kártérítési felelősség nem terheli.

A másodfokú bíróság helyesen nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget a letevő adóraktári engedélyének 2002. november közepén történt visszavonásának. Az adóraktári engedély visszavonása nem mentesítette a letevőt a kezelési kötelezettség alól. Amennyiben arra hatósági rendelkezés alapján a továbbiakban maga nem volt jogosult, magának kellett gondoskodnia a készlet minőségének megóvásáról akár új kezelő biztosítása árán is.

Az alperest mint közraktárat a Ktv. 33. §-ának /1/ bekezdése szerinti kötelezettség terhelte, nevezetesen ha a közraktárban elhelyezett árut a megromlás veszélye fenyegeti, azt értékesítheti. Az alperes első ízben 2002. december 19-ére ki is tűzte a borkészlet árverését, eleget téve ezzel a Ktv.-ben előírt kötelezettségének. Ebben az időpontban az OBI vizsgálati eredményei szerint a borkészlet kénessav tartalma az egészségügyi felső határ értéket nem érte el, így nem volt akadálya az értékesítésnek. A borkészlet értékesítése a fenti időpontban az alperesnek fel nem róható okból maradt el.

Tekintve, hogy ebben az időpontban a bor értékesíthető volt, a bor későbbiekben bekövetkezett értékvesztése, a házasítással felmerült költségek az alperes terhére nem értékelhetők, az alperes kártérítési felelősségét nem alapozzák meg.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az alperes felelőssége nem állapítható meg a „kezelő” kiválasztása terén elkövetett mulasztásra alapítva. A művi közraktározás során a letevő nem a közraktárnak az általa kiválasztott teljesítési segédje, és nem minősül a Ptk. 463. §-ának /2/ bekezdése szerinti kívülálló harmadik személynek sem. A letevő a közraktári szerződés egyik alanya, akivel a közraktár a közraktározásra vonatkozó szabályok alapján állapotodik meg az áru kezelésében. A Ktv. 14. §-ának /2/ bekezdése szerint az ügylet csak akkor minősül a Ptk. szerinti letétnek, ha a letett árurol a közraktár közraktári jegyet nem állít ki. A perbeli esetben közraktári jegyek kiállításra kerültek, ezért a Ptk.-nak a letétre vonatkozó szabályait nem lehet alkalmazni.

A művi közraktározás helyének kiválasztása sem az alperes, hanem a letevő feladata volt, az iratok tanúsága szerint a raktár kiválasztását és abban a közraktárba vett bor betárolását is a

letevő végezte. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint annak nincs jogi jelentősége, hogy az alperes a közraktár őrzését végző szervezetet teljesítési segédként vette igénybe.

Nem fogadta el a Legfelsőbb Bíróság a felperes arra történő hivatkozását, hogy a perbeli borkészlet az alperesnek felróható okból „hamisítvánnyá” vált. Azt sem D B szakértő, sem más arra hivatott nem minősítette hamisítványnak. A 2003. január 28-án vett mintából csupán azt volt megállapítható, hogy a borkészlet a megengedett értékhatárnál magasabb kénessav szintje miatt akkori állapotában nem volt forgalomba hozható. A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ Borminősítési Igazgatóságának az iratokhoz 77. sorszám alatt csatolt tájékoztatása szerint a bor „minőségének megóvása érdekében” a „házasítására” tettek javaslatot. A perben releváns időszakban hatályos 1997. évi CXXI. törvény (bortörvény) 19. §-ának /3/ bekezdése viszont házasítási tilalmat írt elő a hamisított, vagy romlott bor tekintetében, így a házasítási javaslat eleve kizárta a perbeli borkészlet hamisított, vagy romlott voltát.

Egyetértett a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság jogi álláspontjával a vonatkozásban, hogy az alperes a zálogkölcson egy részének visszafizetése fejében nem volt köteles a közraktári áru arányos részét a felperesnek kiszolgáltatni. A közraktári jegy - szemben a felperes azon álláspontjával, miszerint a közraktári jegy „osztható szolgáltatás” - árut megtestesítő értékpapír, amelyet meghatározott mennyiségű és minőségű árura állítottak ki. A közraktárban elhelyezett áru elzálogosítása egy áruegységként történik. A meghatározott árumennyiség meghatározott kölcsönkövetelés biztosítására szolgál oly módon, hogy az áru minden tétele (litere) az egész követelést biztosítja, így a zálogjog nem osztható. Az áru kiadásának feltételeit a Ktv. 29. §-ának /1/ bekezdése, valamint 30. §-ának /1/ bekezdése tartalmazza. E jogszabályhelyek a letett áru részbeni visszaszolgáltatásáról nem rendelkeznek, tehát az alperes sem a zálogjog szabályai, sem pedig a Ktv. alapján nem kötelezhető a letett áru részbeni kiadására.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.510/2010/6. számú jogerős ítéletét a Pp. 275. §-ának /3/ bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának /1/ bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a /2/ bekezdésének a) és b) pontja, valamint /5/ bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának /3/ bekezdése alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának /2/ bekezdése és 15. §-ának /1/ bekezdése szerint a felperes köteles az államnak az adóhatóság felhívására megtéríteni.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának /1/ bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2011. június 7.

.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
öngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk.bíró